

Bruselj, 13. maj 2026
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2026/0068 (COD)

9116/1/26
REV 1

COMPET 555
IND 326
MI 454
MAP 105
FDI 11
TRANS 299
CLIMA 254
ENV 486
ENER 239
ECOFIN 602
UD 136
POLCOM 170
CODEC 875

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	<i>Priprava seje Sveta za konkurenčnost (notranji trg, industrija, raziskave in vesolje) 28. maja 2026</i> Akt o pospeševanju industrijske proizvodnje: kako najbolje izkoristiti dostop do enotnega trga z dajanjem prednosti evropskim proizvodom in zahtevami glede nizkih emisij ogljika – <i>orientacijska razprava</i>

Za izmenjavo mnenj na seji Sveta za konkurenčnost 28. maja 2026 vam v prilogi pošiljamo informativni dopis predsedstva z naslovom: „Akt o pospeševanju industrijske proizvodnje: kako najbolje izkoristiti dostop do enotnega trga z dajanjem prednosti evropskim proizvodom in zahtevami glede nizkih emisij ogljika“.

Akt o pospeševanju industrijske proizvodnje: kako najbolje izkoristiti dostop do enotnega trga z dajanjem prednosti evropskim proizvodom in zahtevami glede nizkih emisij ogljika

Ozadje

Proizvodni sektor EU je leta 2024 zagotavljal 18,3 % delovnih mest v EU (oziroma za 30 milijonov ljudi) in 14,3 % BDP EU, hkrati pa je ustvaril 26,2 % emisij toplogrednih plinov v EU. Torej ima osrednjo vlogo pri gospodarski blaginji, strateški avtonomiji in doseganju podnebnih ciljev Unije.

Kljub gospodarskemu pomenu proizvodnega sektorja se je njegov delež BDP v zadnjih desetletjih zmanjšal s 17,4 % leta 2000 na 14,3 % leta 2024. Sektor se sooča z izzivi, ki izhajajo iz vztrajno visokih cen energije, svetovnih presežnih zmogljivosti, izkrivljene mednarodne konkurence, visokih kapitalskih in operativnih stroškov razogljichenja, regulativnih ovir ter počasnih in nepredvidljivih postopkov izdaje dovoljenj. Vse to spodkopava njegovo konkurenčnost in zmožnost razogljichenja.

Posledica tega je, da se je na primer obseg proizvodnje v energetsko intenzivnih panogah od leta 2019 zmanjšal za skoraj 20 %, kar je precej več kot v drugih proizvodnih sektorjih, pri čemer so nekatere proizvodne zmogljivosti še vedno premalo izkoriščene in nedobičkonosne. Brez nujnih ukrepov za obrnitev tega trenda se bo EU razogljichila z deindustrializacijo.

Čiste tehnologije se soočajo tudi z izzivi v smislu konkurenčnosti in ranljivosti dobavne verige. Med 15 ključnimi čistimi tehnologijami so baterije, fotovoltaični moduli in proizvodnja celic tehnologije, pri katerih je EU najmanj konkurenčna v primerjavi s preostalim svetom, saj približno 50 % svojega povpraševanja po baterijah ter 94 % svojega povpraševanja po fotovoltaičnih modulih in celicah zadovolji z uvozom iz Kitajske.

Podoben konkurenčni izziv je očiten tudi v več primerih nižje v dobavnih verigah. Na primer, kljub izravnalnim dajatvam, ki so bile 30. oktobra 2024 uvedene za kitajska baterijska električna vozila, je trgovinska bilanca s Kitajsko za osebna vozila leta 2025 postala negativna (1,2 milijarde EUR v prvi polovici leta). Poleg tega se je uvoz avtomobilskih delov iz Kitajske med letoma 2021 in 2025 povečal za približno 4 milijarde EUR (+66 %), medtem ko se je izvoz v to državo zmanjšal za približno 50 %. To je posledica 30- do 35-odstotne razlike v cenah med evropskimi in kitajskimi proizvodi. Zdi se, da se ta trend pospešuje. Dobavitelji v avtomobilski industriji so že napovedali izgubo 76 000 delovnih mest, v naslednjih petih letih pa bo ogroženih do 50 % proizvodnje.

Za zaustavitev teh trendov predlog akta o pospeševanju industrijske proizvodnje, sprejet 4. marca 2026, vzpostavlja okvir ukrepov, s katerimi bi pospešili industrijske zmogljivosti in razogljichenje v strateških sektorjih, hkrati pa okrepili dolgoročno odpornost in blaginjo EU.

Akt o pospeševanju industrijske proizvodnje: uvedba ciljno usmerjenega dajanja prednosti evropskim proizvodom in nizkoogljičnih zahtev v podporo strateškim sektorjem

Predlog zajema **tri glavne stebre**: spodbujanje povpraševanja za vzpostavitev vodilnih trgov za čiste proizvode, izkoriščanje moči enotnega trga za privabljanje kakovostnih tujih naložb in pospešitev uvajanja projektov razogljichenja.

Kar zadeva prvi steber, akt vzpostavlja okvir za razvoj vodilnih trgov za nizkoogljične industrijske proizvode in industrijske proizvode, proizvedene v Uniji. Cilj te pobude je obravnavati omejeno povpraševanje, ki ovira povečanje proizvodnje in preprečuje naložbe v razogljichenje. To naj bi dosegli z izkoriščanjem obsega enotnega trga in povečanjem povpraševanja po proizvodih, financiranim z javnimi intervencijami (javno naročanje, dražbe in programi javne podpore). V skladu z obrazložitvenim memorandumom Komisije predlagani ukrepi odražajo mednarodne trende in so skladni z mednarodnimi obveznostmi EU, saj razširjajo koncept porekla iz Unije na proizvode, proizvedene v državah, s katerimi je EU sklenila sporazum o vzpostavitvi območja proste trgovine ali carinske unije. Dostop do postopkov javnega naročanja se odobri samo ponudnikom iz držav z zagotovljenim dostopom.

Predlog uvaja zahteve glede nizkoogljičnosti in/ali porekla iz Unije za izbrane proizvode v strateških sektorjih, med drugim za:

- jeklo, cement (beton in malta) in aluminij, ki se uporabljajo v gradbenem in avtomobilskem sektorju;
- električna in hibridna vozila ter vozila s pogonom na gorivne celice in njihove ključne sestavne dele;
- vrsto neto ničelnih tehnologij.

Te horizontalne zahteve akt o pospeševanju industrijske proizvodnje povezujejo z drugimi aktualnimi zakonodajnimi predlogi, v katerih se uporabljajo taki koncepti, kot sta predlog o reviziji standardov emisijskih vrednosti CO₂ za avtomobile in kombinirana vozila ter predlog o čistih vozilih podjetij. Uporabljale bi se v vseh postopkih javnega naročanja, dražbah in programih javne podpore. Da bi se izognili nalaganju pretiranih upravnih bremen gospodarskim subjektom, ki sodelujejo v postopkih javnega naročanja, zajetih v aktu o pospeševanju industrijske proizvodnje, bi se skladnost preverjala s sistemom lastne izjave. S tem pristopom se zagotavlja usklajenost z obstoječimi okviri javnega naročanja, hkrati pa je nadzor omejen na gospodarske subjekte, ki jim je bilo oddano naročilo.

Kar zadeva čiste tehnologije, bi bile zahteve glede porekla iz Unije uvedene s spremembami akta o neto ničelni industriji¹, s čimer bi zagotovili njihovo popolno vključitev v navedeni okvir. V praksi bi z obstoječimi smernicami, kot so smernice o izvajanju člena 28 akta², skupaj z ustreznimi izkušnjami pri izvajanju, med drugim pri uporabi pravil o poreklu, podprli učinkovito izvajanje teh zahtev.

¹ Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724.

² Sporočilo Komisije, Smernice za izvajanje člena 28 Uredbe (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (akt o neto ničelni industriji).

Cilj tega okvira je ustvariti predvidljive signale povpraševanja po nizkoogljičnih industrijskih proizvodih, hkrati pa okrepiti proizvodne zmogljivosti EU in strateške vrednostne verige v skladu s priporočili iz Draghijevega poročila³.

Pristop je usmerjen v strateške sektorje, v katerih so stroški razogljčenja visoki in v katerih bi brez ukrepov, predlaganih v aktu o pospeševanju industrijske proizvodnje, bili učinki na cene nižje v prodajni verigi precejšnji, s čimer bi se povečalo tveganje nedelovanja trga. Obenem se umešča v program poenostavitve, saj poenostavlja obstoječa pravila in postopke, kadar je to mogoče, in jih po potrebi nadgrajuje.

Kar zadeva **drugi steber**, so v predlogu določeni jasni pogoji za tuje naložbe, ki presegajo vrednost 100 milijonov EUR, v novih sektorjih (baterije, električna vozila, fotovoltaika in kritične surovine), da bi zagotovili, da bodo te naložbe ustvarile oprijemljivo dodano vrednost, vključno z ustvarjanjem visokokakovostnih lokalnih delovnih mest, spodbujanjem inovacij in tesnejšim vključevanjem v evropske vrednostne verige. Zagotovili naj bi tudi ustrezno ravnovesje med različnimi stebri pobude, da bi ohranili privlačnost Unije za strateške naložbe, obenem pa zmanjšali tveganje preusmeritve naložb v partnerske države, ki imajo prednostni dostop do enotnega trga.

V okviru **tretjega stebra** predlog poenostavlja in digitalizira postopek izdaje dovoljenj za proizvodne projekte s pristopom „en projekt, en digitalni postopek“. Prav tako pospešuje okvir za izdajo dovoljenj za projekte razogljčenja energijsko intenzivnih industrijskih panog in podpira razvoj industrijskih grozdov z določitvijo namenskih območij pospeševanja industrijske proizvodnje v vsaki državi članici.

³ Draghi, M. (2024). [The future of European competitiveness – In-depth analysis and recommendations \(Part B\) \(Prihodnost evropske konkurenčnosti – poglobljena analiza in priporočila \(del B\)\)](#).

Vprašnji za razpravo

- Ali ukrepi v predlaganem okviru po vašem mnenju zadostujejo za pospešitev industrijskih zmogljivosti in razogljčenja v strateških sektorjih v EU ter hkrati zagotavljajo dovolj močne signale povpraševanja in varnost naložb za ponovno vzpostavitev konkurenčnosti strateških industrij EU?
 - Ali menite, da je mogoče s predlaganim ciljno usmerjenim dajanjem prednosti evropskim proizvodom in nizkoogljičnimi merili pri javni porabi učinkovito podpreti strateške sektorje pri ohranjanju in širitvi proizvodnih zmogljivosti v EU z minimalnim dodatnim upravnim bremenom?
-